

Nr 29.

Ankom till riksdagens kausli den 5 april 1933 kl. 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om skatt å mineralvatten och vissa läskedrycker eller å kolsyra, som användes vid tillverkning av nämnda slag av drycker.

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 97 i första kammaren av herr *Nylander* m. fl. och nr 189 i andra kammaren av herr *Lundell* m. fl. har hemställts, »att riksdagen måtte besluta åsätta mineralvatten och kolsyrade, alkoholfria läskedrycker en skatt av 10 öre per liter,

eller ock, därest detta förslag icke skulle vinna riksdagens bifall, i stället besluta åsätta kolsyra, som användes vid tillverkning av nämnda slag av drycker, en skatt till belopp motsvarande den ovan per liter föreslagna».

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet, i den mån redogörelse ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

I motionerna har framhållits, att mineralvatten och kolsyrade, alkoholfria läskedrycker med undantag för sådana mineralvatten, som tjäna ett medicinskt ändamål, huvudsakligen måste anses såsom varor med en viss lyxbetonad karaktär. I nuvarande statsfinansiella läge borde dessa varor därför lämpa sig väl för en beskattning.

Motionärerna hava vidare erinrat om, att sedan åtskilliga år tillbaka vore en särskild beskattning av läskedryckstillverkningen genomförd i Norge. I motionerna har en kortfattad redogörelse lämnats för lagstiftningen å ifrågavarande område i nämnda land. Av denna redogörelse, till vilken utskottet tillåter sig hänvisa, framgår, att skatten skall erläggas av den, som utlämnar varan till detaljhandeln. Såväl inom landet tillverkad som importerad vara är underkastad skatt. Densamma utgår i förhållande till varans värde.

Motionärerna hava föreslagit införande av en dylik beskattning, anordnad efter huvudsakligen samma linjer som i Norge. De hava därvid ansett det vara mest ändamålsenligt att lägga kvantiteten och ej värdet till grund för beskattningen. Med ledning av tillgängliga uppgifter angående den inhemska tillverkningen, vilken uppgives vara bedriven vid omkring 700 tillverkningsställen, därav ett icke obetydligt antal av hantverksmässig och småindustriell natur, samt storleken av införseln och utförseln under år 1931 hava motionärerna beräknat skatteunderlaget till mellan 25 och 30

miljoner liter för år, samt att en dylik skatt skulle komma att för nästkommande budgetår tillföra statskassan ett belopp av 2.5 å 3 miljoner kronor.

Alternativt hava motionärerna föreslagit, att skatten i stället skulle uttagas å kolsyreframställningen. Med en dylik beskattningsform skulle man undvika de olägenheter och kontrollsvårigheter, som kunde vara förbundna med den föreslagna omsättningsskatten å ifrågavarande drycker. Då emellertid kolsyra icke uteslutande användes för läskedryckstillverkningen, låge här enligt motionärerna ett skäl, som syntes tala mot skatt å kolsyra. För att sistnämnda skatt skulle medföra avsedd effekt, vore måhända även nödvändigt för förhindrande av kringgående av skattebestämmelserna att kombinera skatten med ett förbud för läskedrycksfabrikanterna att själva framställa kolsyra. Beträffande skattesatsen å kolsyra ansågo motionärerna, att densamma borde bestämmas till sådant belopp, att dryckerna drabbades av samma skattebelastning för liter räknat som vid en omsättningsskatt.

I en utskottet tillhandakommen skrivelse har Sveriges vattenfabrikanters riksförbund i anledning av de i motionerna väckta förslagen hemställt, att utskottet ville avstyrka bifall till desamma, samt till stöd härför framhållit bland annat följande.

Någon import till Sverige av flytande kolsyra förekomme icke. Inom landet funnes två företag, vilka tillverkade och försålde flytande kolsyra till omkring 700 läskedryckstillverkare med maskinella anordningar. Härtill komme omkring 300 mindre tillverkare, vilka använde s. k. sodamaticapparater. Ehuru omkring 90 procent av tillverkningen av ifrågavarande drycker belöpte å de större företagen, borde i rättvisans intresse såvitt möjligt samtliga tillverkare, även de minsta, bliva föremål för beskattning och skattekontroll. Med ett så betydande antal småtillverkare, som förut nämnts, låge i öppen dag, att kontrollen måste bliva tidsödande och mycket dyrbar.

Ett genomförande här i landet av en skatt på kolsyrade drycker skulle, i likhet med vad som blivit förhållandet efter skattens införande i Norge, komma att nedbringa omsättningen av dylika drycker samt minska det bruttobelopp, som genom den ifrågasatta skatten skulle komma att tillföras statskassan. Härtill komme en ytterligare minskning i inkomsten motsvarande kostnaderna för kontroll och indrivning av skatten. Med hänsyn till de många tillverkarna på vitt skilda orter inom landet kunde dessa kostnader beräknas till ett jämförelsevis högt belopp.

Under år 1930 hade en dylik beskattning av mineralvatten och lemonader genomförts i Tyskland. På grund av beskattningens verkningar och de i jämförelse med skatteintäkten, uppgående till omkring 15 miljoner riksmark, avsevärda kontrollkostnaderna, vilka skulle utgjort 9 miljoner riksmark, hade skatten därstädes under år 1931 blivit upphävd.

Beträffande motionärernas alternativa förslag om beskattning av kolsyra, hade de själva framfört vissa befogade invändningar mot denna skatteform. Även om svårigheterna i fråga om kontroll och kostnaderna därför bleve mindre än vid en omsättningsskatt, bleve det i dylikt fall än svårare att anordna en rättvis beskattning än om densamma lades direkt å läskedryckerna. Frestelserna för mindre nogräknade tillverkare att använda smygvägar för åtkommande av obeskattad kolsyra bleve även högst betydande.

Utskottets
yttrande.

I de länder, där såvitt utskottet har sig bekant en beskattning av omsättning å mineralvatten och läskedrycker tillämpats, har det visat sig vara förenat med avsevärda svårigheter att åvägabringa en effektiv kontroll över tillverkningen, och där en sådan kontroll kunnat genomföras, synas kostnaderna för densamma hava blivit mycket betydande i förhållande till skatteintäkten.

Då, på sätt vattenfabrikanternas riksförbund påpekat, tillverkningen av mineralvatten och läskedrycker är fördelad på ett stort antal företag belägna i skilda delar av landet, torde med säkerhet synnerligen stora svårigheter uppkomma för åstadkommande av en effektiv kontroll här i landet. Även om det ur principiell synpunkt icke skulle möta större betänkligheter att införa en skatt å det stora flertalet drycker av nämnda slag, har utskottet med hänsyn till nu anförda omständigheter ansett sig icke kunna förorda en beskattning å omsättningen av dessa drycker.

Beträffande den av motionärerna alternativt föreslagna skatten å kolsyra synes en sådan skatteform ännu icke kommit till användning i utlandet, vadan närmare erfarenheter saknas rörande denna skatteforms anordnande och verkningar. Sannolikt äro betydande kontrollsvårigheter förbundna även med sistnämnda skatteform, i all synnerhet som kolsyra användes jämväl för andra ändamål än för tillverkning av läskedrycker. Motionärerna hava även själva erinrat om vissa olägenheter, som äro förenade med en skatt å kolsyra. Utskottet har funnit dessa erinringar vara av den natur, att utskottet icke ansett sig för närvarande kunna biträda förslaget om införande av skatt å kolsyretillverkningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 97 av herr Nylander m. fl. och II: 189 av herr Lundell m. fl., om skatt å mineralvatten och vissa läskedrycker eller å kolsyra, som användes vid tillverkning av nämnda slag av drycker, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 april 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: se under betänkande nr 28.